

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Utredningsenheten
Camilla Ljungdahl

Täby kulturskola – ny organisation och verksamhet

1. Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2011-03-21, § 26, att införa ett pengsystem som innebär att det blir samma villkor för den kommunala musikskoleverksamheten och för externa utförare. (KS 2008/171-51). Den kommunala musikskoleverksamheten har haft ett vikande elevantal och har sedan införandet av pengsystemet haft svårigheter att nå ekonomisk balans. År 2016 genomfördes en utredning där faktorerna personalläget, svårighet att matcha volymändringar avseende elever, restid för lärare och lokaler, ökad konkurrens samt den kommunala musikskoleverksamhetens uppdrag utpekades som betydande för verksamhetens ekonomiska situation (KFN 2016/127-54).

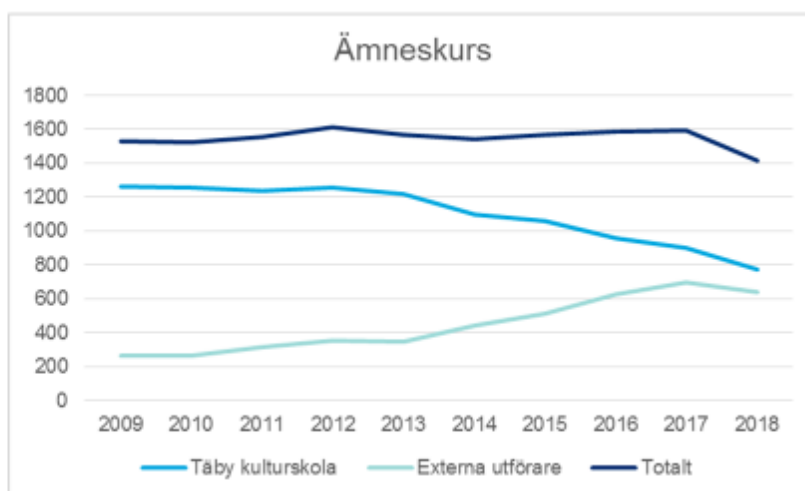
Trots insatser har verksamheten inte lyckats arbeta bort underskottet och 1/1 2019 har verksamheten ett underskott på cirka 3,6 mnkr.¹

Utifrån nuvarande förutsättningar behöver åtgärder vidtas. Föreliggande förslag innebär en avveckling av den pengfinansierade kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola*, start höstterminen 2019. Förslaget innebär även en ny organisation av *Täby kulturskola* där ung musik inrättas i den nya kommunala kulturskoleverksamheten *Ung kultur*.

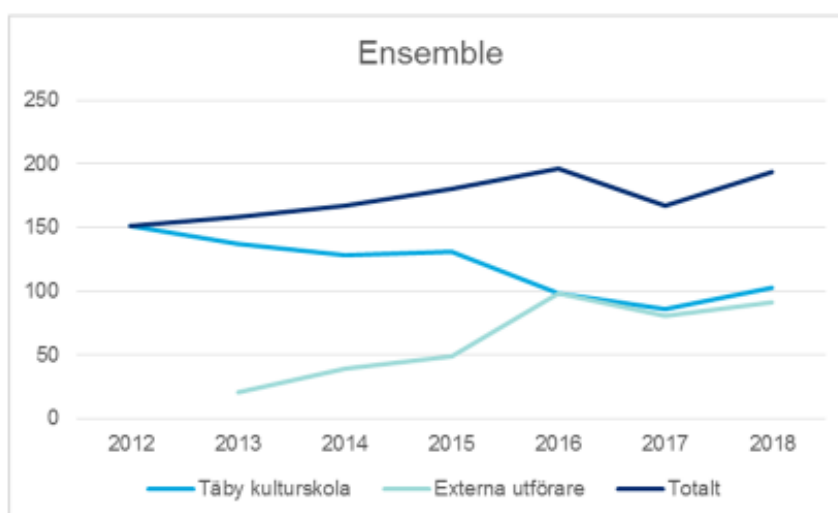
1.2. Utveckling elevantal

Nedanstående tabeller visar hur antalet elever i den kommunala musikskoleverksamheten har sjunkit under en längre tid medan de externa utförarna under samma tidsperiod har ökat antalet elever. Totalt sett har antalet elever i ämneskurs sjunkit sedan 2009 med cirka 100 elever samtidigt som antalet elever i ensemble har ökat med cirka 40 elever.

¹ Exempel på åtgärder är ökat elevantal per lärare, sagt upp personal för att minska kostnaden, inte återanställt ny personal vid pensionsavgångar, marknadsföringsinsatser, initierat ytterligare samarbeten i syfte att få extra intäkter, avslutat läsåret tidigare för att erbjuda extra kurser, tagit in elever från sju års ålder.

2009 - 1528
2010 - 1522
2011 - 1557
2012 - 1610
2013 - 1569
2014 - 1543
2015 - 1571
2016 - 1587
2017 - 1594
2018 - 1414

2012 - 151
2013 - 158
2014 - 167
2015 - 180
2016 - 196
2017 - 167
2018 - 194

1.1. Utveckling ekonomi

Den kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola* har redovisat återkommande underskott. Trots olika åtgärder visar prognosen på fortsatt ekonomisk obalans. Intäkterna, det vill säga musikskolepengen, täcker inte upp för befintliga kostnader såsom personal och lokaler.

För år 2018 ombudgeterades² 1 mnkr, för år 2019 ombudgeterades 2 mnkr. Om verksamheten fortsätter i nuvarande form, prognostiseras ytterligare underskott som tillsammans med ombudgeterat underskott blir totalt 3,6 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på 180 procent vid årets slut.

² En ombudgetering är en tilläggsbudget som påverkar kommande års budget, vilket innebär att budgetmedel tillförs eller dras ifrån den budget som beslutades i verksamhetsplanen. Syftet med ombudgetering är att uppnå likvärdiga förutsättningar mellan verksamhet som bedrivs i kommunal regi och extern regi.

1.2. Kulturskolans verksamhet nationellt

Kulturskoleverksamhet finns i de flesta kommuner i landet. Kulturskolans verksamhet möjliggör att barn och unga kan ta del av och utöva kultur och bidrar till ett ökat intresse för kultur generellt samt ökad bildning. Som elev kan du utveckla olika konstnärliga uttryckssätt både som ett betydelsefullt fritidsintresse eller som en grund för framtida yrkeskarriär. Verksamheten är frivillig och vanligt återkommande är att barn och unga erbjuds ämnesundervisning³ varje vecka eller i samband med olika uppdrag⁴ (Kulturskoleutredningen från 2016, Ku2015:02).

Statistik från Kulturrådet visar att antalet elevplatser i kulturskolans verksamhet i ämneskurs och antalet elevplatser i uppdrag, nationellt sett, har ökat från 2011 till 2017 med cirka 20 000 respektive 100 000 elevplatser. Från 2011 har fördelningen av elevplatser i musikämnet sjunkit från cirka 80 procent till 70 procent medan andra ämnen såsom dans, teater och bild har alla svagt ökat.

Enligt regeringens proposition avseende strategi för kulturskola från 2018 (2017/18:164) behöver kulturskolan anpassa sin verksamhet för att behålla sin relevans i samhället och för att fortsätta vara betydelsefull och angelägen för alla barn och unga. Utmaningar som nämns är tillgänglighet och jämlikhet utifrån samhällsförändringar såsom urbanisering, ökad mångfald i befolkningen samt socioekonomiska faktorer. Ytterligare en utmaning är den ökade tillgången till kultur och olika kulturyttringar i och med den digitala utvecklingen, vilket i sin tur skapar ökad efterfrågan och behov av större utbud.

1.3. Kulturskolans verksamhet i Täby Kommun

I Täby kommun finns i dagsläget en kommunal verksamhet, *Täby kulturskola*, som erbjuder barn och unga 7-20 år, folkbokförda i Täby kommun, konst, teater och musikundervisning. Konst- och teaterverksamheten är anslagsfinansierad medan musikskoleverksamheten är pengfinansierad. Konst- och teaterundervisningen sker i Täby kulturhus medan musikundervisningen är utspridd på 18 olika platser i kommunen. Konst- och teaterundervisningen sker i grupp. Musikskoleverksamheten har gruppundervisning men de flesta ämneskurser är individuella. En resultatenhetschef ansvarar för den kommunala kulturskolans verksamhet.

I syfte att öka valfriheten har Täby kommun ett individval för musikundervisning. I dagsläget finns det, förutom den kommunala verksamheten, fyra externa utförare, *Guitarissimo musikskola/CREATIVE MUSIC EDUCATION*, *SMT HB*, *Musikhuset* och *Musikstil*, som finansieras genom en musikskolepeng i ämneskurs och en musikskolepeng i ensemble/grupp för åldersgruppen 7-20 år, folkbokförda i Täby kommun. Undervisningen sker på olika platser

³ Med ämnesundervisning avses en elev som är inskriven på kurs i kulturskoleverksamheten. En ämneskurs innebär vanligen ett kurstillfälle i veckan.

⁴ Men uppdrag avses mer projektliknande kurser som ofta sker i samverkan med skolan. I uppdragsverksamheten kan antalet kurstillfällen variera från endast ett kurstillfälle till flera kurstillfällen.

i kommunen. Undervisningen kan vara både individuell och i grupp. Ansvarig för individvalsystemet är verksamhetschef.

2. Förslag

Den pengfinansierade kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola* avvecklas under hösten 2019. Avvecklingen ska vara genomförd 2019-12-31. En ny organisation av *Täby kulturskola* startar 2020-01-01, vilket är samma tidpunkt som Täby kommun planerar att ingå i den regionala samverkan mellan kommunerna Danderyd, Sollentuna, Vallentuna och Österåker avseende kulturskola över kommungränserna. Den nya kommunala musikskoleverksamheten byter namn till *Ung kultur* och innehåller den nyinrättade verksamheten ung musik och konst samt teater.

2.1. Avveckling

Under perioden 2019-08-01 till och med 2019-12-31 sker en avveckling av den kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola*. Det innebär att verksamheten inte tar emot några nya elever under perioden samt att befintliga elever ska ha valt ny utförare senast 2019-12-31. En plan för hur övergången ska ske utifrån barnets/ungdomens bästa ska snarast tas fram. Utöver detta ska en kommunikationsplan tas fram som tydliggör hur information ska ges till elever och vårdnadshavare på bästa sätt.

Berörd personal kommer att få information om förslaget under våren 2019. Personalprocessen följer gällande kollektivavtal och arbetsrättsliga lagar.

Tillgängligheten ska vara densamma för eleverna vilket innebär att en plan för den kommunala musikskoleverksamhetens lokaler i grundskolorna behöver tas fram. Externa utförare ska, efter avvecklingsperioden, ha möjlighet att hyra dessa lokaler. Planen behöver bland annat innehålla fördelningsprinciper, hyressättning och lokalbokningssystem.

2.1.1. Konsekvenser och åtgärder

Den kommunala musikskoleverksamheten har i dagsläget cirka 800 elever. Av dessa beräknas cirka 200 elever välja den nya kommunala verksamheten ung musik inom *Ung kultur* (se 2.2.). För de externa utförarna innebär detta en potentiell ökning av cirka 600 ämneselever. Under avvecklingsperioden krävs säkerställning av att externa utförare har kapacitet att ta emot samtliga elever.

På grund av mestadels individualiserad undervisning i den kommunala musikskoleverksamheten finns en risk att elever slutar när läraren slutar. En plan för hur övergången ska ske utifrån barnets/ungdomens bästa ska snarast tas fram. Utöver detta ska en kommunikationsplan som ringar in samtliga intressenter tas fram.

Avvecklingen kommer att leda till en övertalighet för samtliga i den pengfinansierade kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola*. Den kommunala musikskoleverksamheten har idag 18 anställda musikskolelärare, vilket motsvarar 14,4 helårsarbeten.

2.1.2. Kostnader

Den totala kostnaden för avveckling av den kommunala musikskoleverksamheten inom *Täby kulturskola* går ej att beräkna exakt, då allt beror på antalet elever under höstterminen.

Utöver det prognostiserade underskottet på 3,6 mnkr tillkommer ytterligare kostnader då verksamheten påbörjar sin avveckling genom att inte ta in några nya elever, vilket innebär lägre intäkter och oförändrade personalkostnader. Väljer befintliga elever att byta utförare eller att sluta blir kostnaden än högre. Budgeterad halvårskostnad för personal är 3,9 mnkr samtidigt som budgeterade intäkter för hösten är 3,7 mnkr vilket ger en budgeterad avvikelse på 0,2 mnkr. Utöver detta tillkommer 1,5 mnkr för personalkostnader under uppsägningstiden.

Ytterligare omställningskostnader utöver de ovannämnda kan tillkomma.

2.2. Ny organisation av Täby kulturskola

Under avvecklingsperioden förbereds en ny organisation av *Täby kulturskola* som startar 2020-01-01. Den nya organisationen innebär en utveckling av den kommunala kulturskolans verksamhet och en förändring av systemet som helhet. *Täby kulturskola* ändrar också sitt namn till *Ung kultur*. *Täby kulturskola* kommer att bli benämningen på kommunens musikskoleverksamhet i egen samt extern regi.

Täby kulturskola

Egen regi (anslagsfinansierad) Ung kultur	Externa utförare (pengfinansierad)
Ung musik Ung teater Ung Konst Instrumentuthyrning (för alla elever i Täby kulturskola)	Musikskola (med ämnesundervisning och grupp/ensembleundervisning)

2.2.1. Ung kultur

Den nya kommunala kulturskoleverksamheten *Ung kultur* ska erbjuda gruppundervisning i konst, teater och musik i nära samarbete med varandra. Undervisningen ska främst ske i Täby kulturhus samtidigt som verksamheten ska kunna erbjuda mer projektliknande undervisning på andra platser och i samarbete med olika intressenter. *Ung kultur* startar 2020-01-01. Verksamheten ska kontinuerligt utvärderas och senast 2022-10-31 ska ett samlat resultat redovisas till kultur- och fritidsnämnden. År 2024 beräknas den nya verksamheten vara helt uppbyggd.

2.2.1.1. Uppdrag

Ung kulturs uppdrag är att erbjuda främst barn och unga, 7-20 år, ett attraktivt kulturutbud som kan möta de utmaningar som anges i regeringens proposition avseende strategi för kulturskola från 2018 (2017/18:164). Förutsättningar som krävs för detta är bland annat:

- Gruppundervisning.
- Samarbeten mellan kulturuttrycken.
- Samarbeten externt såsom med grundskola, kulturskola i andra kommuner och mötesplatser för unga.
- Semesteranställning för samtlig personal.
- Undervisning som i första hand sker i Täby kulturhus.
- Ändamålsenliga lokaler.
- Utveckling av utbud och innehåll.
- Anslagsfinansiering.

En strategi för *Ung kulturs* verksamhet ska tas fram under hösten 2019.

2.2.1.2. Utbud

Ung kulturs utbud ska vara varierat och attraktivt. Utbudet ska locka både yngre och äldre barn/unga oavsett bakgrund, kön eller funktionsvariation. Ung kultur har tre huvudämnen: Konst, teater och musik, som alla bedriver gruppundervisning. Inom dessa huvudämnen ska samarbete och nya former för undervisning skapas utifrån barns och ungas önskemål.

Antalet elevplatser i Ung kulturs reguljära verksamhet ska vara cirka 660, varav 60 i konst, 400 i teater och 200 i musik. Utöver detta ska elever erbjudas undervisning i mer projektliknande form i samarbete med exempelvis mötesplatser för unga.

Elevavgiften för *Ung kulturs* ämneskurser är 1700 kronor/kurs. Det finns ingen begränsning i hur många ämneskurser eleven kan gå på, vilket innebär att en elev kan gå flera kurser under samma termin. Elevavgiften är dock densamma, 1700 kr/kurs, oavsett hur många kurser eleven går på. I de fall en kurs blir full får eleven lämna en intresseanmälan där verksamheten meddelar när plats blir ledig. Verksamheten ska kontinuerligt redovisa statistik avseende elevantal och elever som lämnat intresseanmälan inom respektive huvudämne.

Utöver *Ung kulturs* utbud kan eleven även välja att gå en ämneskurs i musik och en ensemble/gruppkurs i musik hos extern utförare.

2.2.1.3. Lokaler

Ung kulturs undervisning ska främst ske i Täby kulturhus. Lokalmöjligheterna i Täby kulturhus är i nuläget begränsade, vilket kan innebära att *Ung kulturs* utbud behöver lokaliseras på andra platser i kommunen under en omställningsperiod.

2.2.1.4. Ung kulturs personal

Ung kulturs uppdrag kräver cirka 8,6 helårsarbeten. Personalen arbetar inom sitt respektive huvudämne och i samarbete med andra huvudämnena samt andra intressenter. Inom det nya huvudämnet musik krävs fyra helårsarbeten. Rekrytering av dessa tjänster ska ske under hösten 2019.

2.2.2. Täby kulturskolas ledning

Täby kulturskolas ledning består i förslaget av en resultatansvarig och en kulturskolesamordnare. Resultatansvarigens uppdrag är:

- Chef för *Täby kulturskola*.
- Personalansvar för *Ung kultur* och kulturskolesamordnare.
- Ansvar för *Ung kulturs* verksamhet vad gäller exempelvis innehåll och utvärdering.
- Ansvar för individvalsystemet för musikundervisning inklusive exempelvis uppföljning av de externa utförarna.
- Ansvar för kvalitet och utvecklingsarbete för *Täby kulturskola*.
- Driva regional samverkan och samarbete med grundskolor och andra intressenter.

Kulturskolesamordnarens uppdrag är:

- Systemadministratör för *Täby kulturskolas* IT-system.
- Administrerar utbetalning av musikskolepeng.
- Administrerar utförarmöten och sköter den vardagliga kontakten med externa utförare.

2.2.3. Höjning av musikskolepeng för ämneskurs

Täby kommuns ersättningssystem för musikskoleverksamhet har varit densamma sedan 2012. Ersättningssystemet består av en musikskolepeng för ämneskurs och en musikskolepeng för ensemble/grupp. Pengbeloppen har varit densamma sedan 2016 och gäller per elev och år, exklusive moms. I syfte att ge externa utförare bättre förutsättningar att bedriva sin verksamhet höjs pengarna i förslaget med 500 kronor från och med 2019-08-01. Pengbeloppet för ämneskurs blir därmed 9604 kronor per elev och år.

2.2.4. Finansiering

Sett till hela *Täby kulturskola*, inklusive musikskolepeng för de externa utförarna och *Ung kulturs* verksamhet, kommer budgeten att öka med 3 mnkr från och med 2020-01-01. Kostnaderna för musikskolepeng finns kvar på samma nivå som 2019 eftersom eleverna finns kvar fast hos andra utförare än den kommunala musikskoleverksamheten. Kostnaden för höjning av musikskolepeng för ämneskurs ska finansieras inom kultur och fritids budgetram.

År 2020 beräknas personalkostnaderna för *Ung kultur* minska med 6,4 mnkr medan övriga kostnader beräknas öka med 0,8 mnkr. År 2020 ersätts musikskolepengen för den kommunala musikskoleverksamheten med anslag på 3 mnkr. Budgeten för ung teater och ung konst är oförändrad inför 2020.

Tabellen nedan visar eventuell budget för *Ung kultur* 2020. Anslagen för varje huvudämne ska täcka kostnader för personal, hyror och övriga kostnader.

	Budget 2020 (tkr)
Administration och instrumentuthyrning	1 330
Anslag Ung musik	3 000
Anslag Ung teater	3 330
Anslag Ung konst	1 400
Elevavgifter	2 020
Summa intäkter	11 080
Personalkostnader	-4 300
OH och lokalkostnader	-5 230
Övriga kostnader	-1 550
Summa kostnader	-11 080
SUMMA	0

2.2.5. Konsekvenser och åtgärder

Kultur och fritid ansvarar för att ta fram en risk- och konsekvensanalys med en tillhörande åtgärdsplan. Nedan redovisas kort några av de risker som identifierats.

Lokalerna för *Ung kulturs* verksamhet ska vara ändamålsenliga. I de fall förseningar sker avseende tillgängliga och upprustade lokaler kan viss förskjutning i tidplanen inträffa för ung musik. Kommunikationsplan tillsammans med en plan för intensivare terminsundervisning ska tas fram.

Byte från ferieanställning till semesteranställning kan leda till att lärare väljer att avsluta sin tjänstgöring i Täby kommun, vilket i sin tur kan leda till att elever väljer att sluta. Berörd personal kommer att få information om förslaget under våren 2019. Personalprocessen följer gällande kollektivavtal och arbetsrättsliga lagar.

Att bygga upp en ny verksamhet tar tid och det finns en risk att ung musik inte lyckas fylla samtliga elevplatser under en omställningsperiod. Marknadsföring och ett utbud som ligger i tiden samt utgår från barns och ungas önskemål beräknas leda till fulla kurser på sikt.